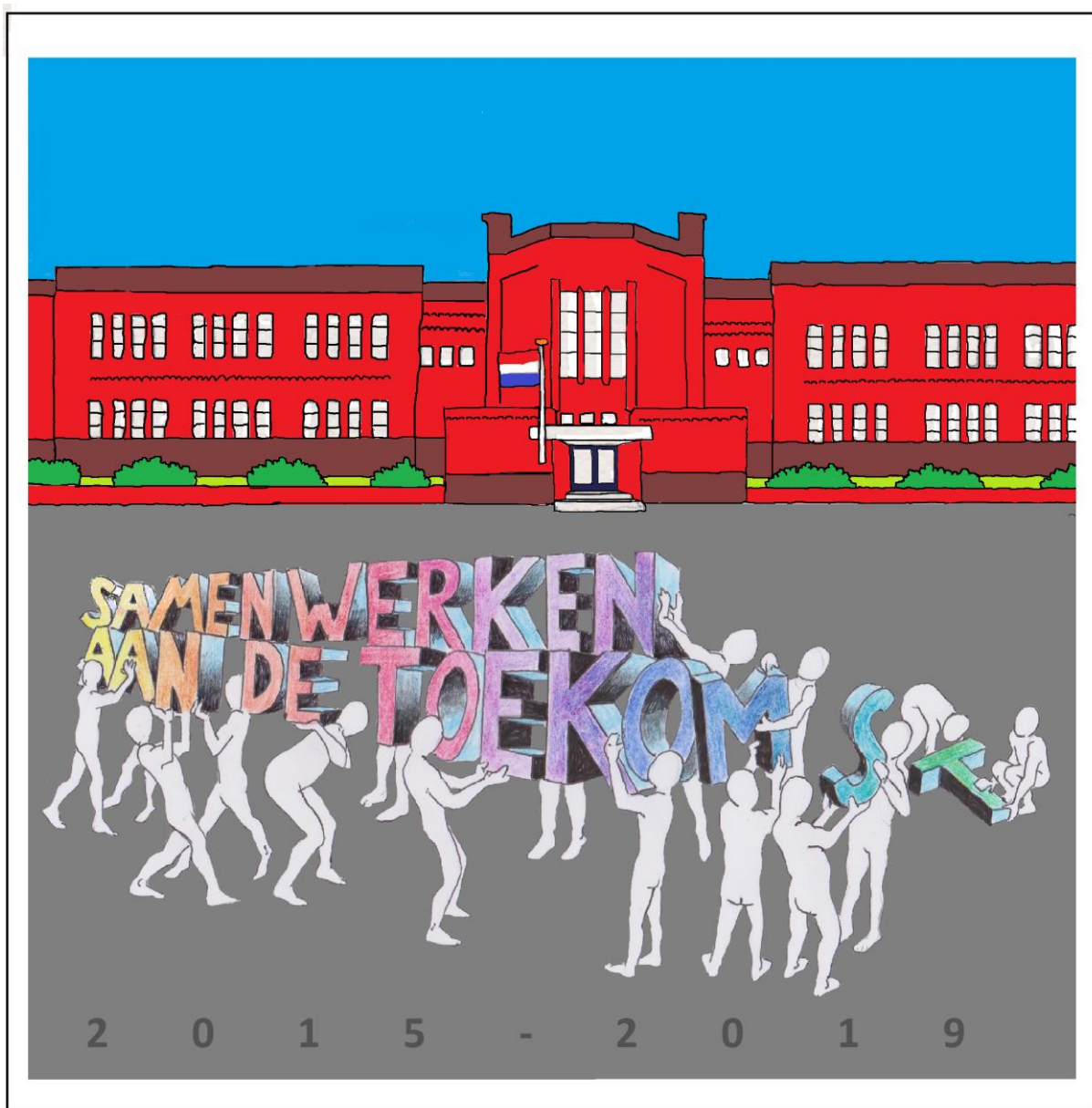

Inhoudsopgave

Voorwoord

- Totstandkoming
- Strategie
- Leeswijzer

Missie, visie, kernwaarden

- Missie
- Visie
- Kernwaarden

De wereld om ons heen

- Krimp
- Landelijke onderwijsontwikkelingen
- ICT in het onderwijs
- Arbeidsmarkt en globalisering

Waar staan we nu waar gaan we naar toe

- Leerlingen en resultaten
- Personeel
- Financiën en huisvesting
- Bestuur en organisatie

De plannen

- Talentontwikkeling
- Aantrekkelijk onderwijs
- Welzijn
- ISK
- Huisvesting
- ICT

Bijlagen

- Overzicht van betrokkenen
- Bronnen
- Samenvatting

Voorwoord

De Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Vlagtwedde heeft als maatschappelijke taak om in de regio Ter Apel en omstreken goed voortgezet onderwijs te bieden aan de leerlingen. Nadat een aantal jaren met name de focus lag op de opbrengsten, is het nu nodig om vooruit te kijken. We kijken in dit strategisch plan eerst naar de dingen waar we goed in zijn, vervolgens naar punten waarin wij ons willen ontwikkelen en tenslotte naar zaken waarmee we rekening moeten houden. Dit plan reikt tot in 2019, een horizon waarvan we weten dat die verandert gedurende de reis er naar toe. Daarom houden we in dit plan zo veel mogelijk rekening met een veranderende toekomst. We hebben dit plan geschreven om ervoor te zorgen dat zowel de huidige als toekomstige leerlingen zich de komende jaren optimaal op hun toekomst kunnen voorbereiden.

Totstandkoming

In mei 2014 begonnen we met de eerste verkenningen voor dit nieuwe strategisch beleidsplan. Vanaf augustus was het hele team actief bezig met de totstandkoming van dit plan. Onder leiding van Ina Ahuis zorgde een werkgroep - bestaande uit Henk-Edo Willems, Henk Haan, Yvonne Hoeksema, Natalie Nap, Mieke Bresser, Geert Plat en Ingmar Rensema - ervoor dat niet alleen alle medewerkers maar ook de ouderraad, leerlingen, MR en bestuur waren betrokken. Als werkgroep zorgden zij ervoor dat alle onderwerpen zijn besproken en tot inhoud zijn gemaakt door deelgroepen binnen de medewerkers.

Iedereen die meewerkte om dit plan tot stand te brengen verdient grote dank. De grote betrokkenheid van alle doelgroepen bracht ons plan kwalitatief op een hoog niveau. Uiteindelijk, met de zomer van 2015 in zicht, is het plan gereed.

Strategie

De school maakte een ontwikkelingsproces door bij het opstellen van dit plan. Het is niet zomaar een plan, maar een beschrijving van een proces waarin uiteindelijk onze doelen voor de toekomst zijn beschreven. Onze doelstellingen zijn kort en bondig weergegeven. Deze doelstellingen geven houvast en bieden mogelijkheden om beleid te vormen, maar ook om te sturen. Het invullen van onze maatschappelijke opdracht, verantwoording afleggen en een proces van leren en verbeteren is waar het in de eerste plaats om gaat.

Dr. Henk Hanson

Voorzitter bestuur van de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Vlagtwedde

Leeswijzer

Onze missie, visie en kernwaarden worden beschreven in hoofdstuk 1. De wensen voor de toekomst, onze huidige sterke en zwakke punten en de maatschappelijke ontwikkelingen liggen aan de basis voor deze formulering. Onze missie, visie en kernwaarden bepalen voor een belangrijk deel onze koers.

Maatschappelijke ontwikkelingen die ons zeker zullen raken, beschrijven we in hoofdstuk 2. Ongetwijfeld dienen zich in de periode 2015-2019 nog meer zaken aan. Uiteraard houden we deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten en passen we waar nodig ons beleid aan.

In hoofdstuk 3 vertalen we alle ontwikkelingen in ontwikkelpunten voor onszelf. In dit hoofdstuk geven we aan hoe we omgaan met deze ontwikkelingen.

Wat willen we bereikt hebben in 2019? Deze strategische doelstellingen en concrete doelen beschrijven we in hoofdstuk 4. Dit gaan we meten aan de hand van concrete doelen en duidelijke indicatoren.

Missie, visie en kernwaarden

Onze missie

De school waar iedere leerling zijn talenten maximaal benut.

De RSG is sinds 1921 onderdeel van de samenleving van Ter Apel en omstreken. Het is een school voor openbaar onderwijs die stevig verankerd is in de samenleving van de gemeente Vlagtwedde en de voedingsgebieden Nieuw-Weerdinge, Valthermond, Emmer-Compascuum, Roswinkel, de Exloërmonden, Mussel en Musselkanaal. De RSG Ter Apel is een school waar leerlingen met plezier heen gaan.

De medewerkers van de school zijn zeer betrokken en halen het beste uit de leerlingen. Goed onderwijs, persoonlijke begeleiding en een gemotiveerd team zorgen voor uitstekende resultaten.

Ouders en verzorgers zien dat de RSG een veilige leeromgeving is voor hun kinderen en dat ze worden uitgedaagd maximaal te presteren. Na het behalen van hun diploma zijn de leerlingen niet alleen goed voorbereid op vervolgonderwijs, maar kunnen ze ook de kansen benutten in de maatschappij. Het zijn zelfstandige jongeren die klaar zijn voor de volgende stap.

Onze visie

Op maat, uitdaging, toekomst, gekend, gesteund en gezond

Hoe zien wij de toekomst? Wat willen we met onze leerlingen bereiken?

Wij kiezen voor onderwijs op maat.

Iedere leerling is uniek en heeft z'n eigen kansen en mogelijkheden. Wij zorgen ervoor dat de leerling de richting volgt die het beste past en de meeste mogelijkheden biedt. Voor ieder is er een passende leerroute.

Alle leerlingen worden uitgedaagd.

Er is ruimte voor ambitie. Op elk niveau kan de lat net even hoger. Een vak op een hoger niveau, een certificaat, een extra vak, een extra stage of meeloopdag zijn voorbeelden van extra uitdaging voor de leerlingen. De RSG daagt de leerlingen breed uit, ook op het gebied van cultuur en sport.

Ons onderwijs is vooruitstrevend en gericht op de toekomst.

We verzorgen eigentijds onderwijs met optimale inzet van digitale middelen. Onze leerlingen verwerven voldoende ICT-vaardigheden om zelfstandig te werken en om nieuwe ICT-ontwikkelingen te volgen.

Leerlingen voelen zich gekend en waar nodig gesteund.

De RSG is een school waar elke leerling een gezicht heeft. Leerlingen en medewerkers - samen de bevolking van de school - kennen elkaar, respecteren elkaar en delen het RSG-gevoel. Als de studie niet optimaal verloopt of als er vervelende situaties zijn, kan de leerling altijd rekenen op steun van de medewerkers.

Wij stimuleren gezond gedrag bij onze leerlingen en medewerkers.

Leerlingen met een gezonde leefstijl zijn minder vaak ziek en presteren beter. Wij geven het goede voorbeeld. Dit doen wij met een gezond aanbod in de kantine, mogelijkheid voor voldoende beweging en een rookvrije school. Onder gezond gedrag verstaan wij verder respectvol met elkaar omgaan en voldoende aandacht voor elkaars welbevinden.

Onze kernwaarden

In vier B's benoemen wij de waarden waarmee we kwalitatief goed, uitdagend en ambitieus onderwijs verzorgen, gericht op de maatschappij.

Beschaving

In de veilige omgeving van de RSG kan en mag iedereen zichzelf zijn. Waarden en normen staan hoog in het vaandel.

Betrokkenheid

We laten zien dat we oog hebben voor onze leerlingen en onze medewerkers.

Betrouwbaarheid

We zeggen wat we doen en we doen wat we zeggen.

Bevlogenheid

Medewerkers zijn bevlogen in hun vak en in het omgaan met leerlingen. Zij halen het beste uit leerlingen en bereiden ze voor op de toekomst.

“Het persoonlijke op deze relatief kleinschalige school vind ik heel fijn. De leraren zijn betrokken en staan voor je klaar als je extra ondersteuning nodig hebt. Het is een vertrouwde omgeving waarin veel bespreekbaar is.”

Ymke van Ginkel
leerling V5

De wereld om ons heen

Een aantal ontwikkelingen in de wereld om ons heen raakt ons hoe dan ook. Als school moeten we hierop een antwoord vinden. In dit hoofdstuk komt een aantal ontwikkelingen aan bod die we in 'waar staan we nu en waar gaan we naar toe' vertalen naar ontwikkelpunten voor onszelf.

Krimp

Volgens Planning Verband Groningen (PVG) <<toevoegen voetnoot www.pvg.nl>>, een landelijk adviesbureau voor demografie en onderwijshuisvesting, stromen vanaf 2018 minder leerlingen in. Onze eigen prognose over de komende zeven jaren, waarbij het aantal leerlingen per leerjaar van de toeleverende basisscholen is verwerkt, wijkt iets af van de prognose van PVG.

In beide gevallen geven de prognoses aan dat het leerlingenaantal voor de locatie Oude Weg van de RSG in de periode 2015-2030 daalt van ongeveer 1100 naar 950. Dit betekent dat de ruimtebehoefte met ongeveer vijf lokalen afneemt.

De afdeling ISK (Internationale Schakelklas) kent een sterk schommelend leerlingenaantal. In een schooljaar fluctueert dit van 25 tot 100. Of de bouw van een permanent asielzoekerscentrum in 2015 zorgt voor een stabiel leerlingenaantal, is de vraag. De populatie asielzoekers is sterk afhankelijk van de situatie in de wereld en de ontwikkeling van de populatie in Ter Apel is daarnaast afhankelijk van nationaal politiek beleid.

Elk jaar houden we de demografische ontwikkelingen in onze regio goed in de gaten om adequaat in te spelen op veranderingen.

Landelijke onderwijsontwikkelingen

Door veranderingen in de politiek verandert ook voortdurend het onderwijsbeleid.

Nieuwe regels, passend onderwijs, aanpassingen voor plaatsing in klas 1, veranderende uitstroomprofielen voor de beroepsgerichte leerweg, het sectorakkoord en verzwaarde exameneisen maken het lastig om te sturen op lange termijn.

Uitstroomprofielen beroepsgericht

In 2018 is een examen Techniek Breed niet meer mogelijk. Er komen nieuwe uitstroomprofielen voor de beroepsgerichte afdelingen. Dit betekent dat een leerling die in augustus 2016 start met een opleiding in de richting techniek, al voorbereid moet worden op het nieuwe uitstroomprofiel. Eigenlijk moet deze leerling al in klas 2 van schooljaar 2015-2016 worden voorbereid, want daar maakt de leerling de keuze.

Exameneisen taal en rekenen

Met de invoering van referentiekaders voor taal en rekenen worden de exameneisen zwaarder. Deze referentieniveaus stellen vast wat elke leerling aan het einde van het voortgezet onderwijs voor niveau moet hebben voor taal en rekenen. Dit beoogt een betere aansluiting op het vervolgonderwijs. Het cijfer voor de rekentoets telt mee bij de bepaling van de examenuitslag. Het cijfer voor taal is verwerkt in het examen Nederlands. Het referentieniveau 2F rekenen is op dit moment voor een grote groep leerlingen in het vmbo niet haalbaar.

Passend onderwijs

Alle leerlingen in het voortgezet onderwijs krijgen passend onderwijs. De vo-school waar een leerling wordt aangemeld, zorgt voor een plek - het liefst binnen het

samenwerkingsverband - waar de leerling passend onderwijs kan volgen. Als de RSG Ter Apel een leerling geen passend onderwijs kan bieden, is hij of zij voornamelijk aangewezen op Emmen of soms Haren (Groningen).

Sectorakkoord

In het sectorakkoord is opgenomen dat scholen voor voortgezet onderwijs aandacht gaan schenken aan de ontwikkeling van excellente leerlingen. De RSG Ter Apel stimuleert leerlingen om nog beter te presteren en hun talenten en kwaliteiten optimaal te ontplooien.

Bedrijfsvoering

De teruggang in leerlingenaantal vraagt flexibiliteit en creativiteit van het personeel, ook wat betreft pedagogische en didactische werkvormen. Energie, digitaal verkeer, verzekeringen en andere vaste lasten stijgen in prijs. Ook scholen hebben hiermee te maken. De vergoedingen hiervoor vanuit de overheid stijgen niet navenant. De kosten voor leermiddelen nemen door digitalisering verder toe. De ouderbijdrage van de RSG Ter Apel is ondanks al deze ontwikkelingen de laagste van de Noordelijke provincies.

“In aanloop naar de invoering van nieuwe profielen in het vmbo zijn wij achter de schermen al een jaar met de voorbereidingen bezig. Wanneer die nieuwe profielen worden ingevoerd, weten we nog niet. Maar dat ze er komen is zeker. En dan moet je er klaar voor zijn. Wij doen er alles aan om op toekomstige ontwikkelingen te zijn voorbereid.”

Richard Haan
praktijkdocent bouw

ICT in het onderwijs

De nieuwe digitale technieken worden steeds meer toegepast in het onderwijs. Zo was rond 2003 een beamer nog bijzonder, in 2008 kwam het digitaal bord, in 2010 het opvraagbaar dagrooster, in 2012 de Magister-app, in 2013 de eerste adaptieve toetsen en in 2014 gepersonaliseerd leren met ICT. Over vijf jaar is een eigen device niet meer weg te denken uit het voortgezet onderwijs.

De ICT-ontwikkelingen in het onderwijs gaan snel, de ontwikkelingen in social media nog sneller. Scholen moeten niet alleen meegaan met de ontwikkelingen in social media, ze hebben ook de taak om leerlingen hiermee vaardig te maken. En scholen hebben zeker de taak om leerlingen indringend te wijzen op alle gevolgen bij (verkeerd) gebruik.

De RSG Ter Apel gaat meer en meer gebruikmaken van digitale leermiddelen.

Lesboeken verdwijnen langzamerhand naar de achtergrond, persoonlijke leerroutes worden normaal, uitleg van lastige onderwerpen is digitaal beschikbaar en de rol van de leraar verschuift steeds meer naar die van begeleider en coach. Wel blijft de docent ook zijn vaardigheden van vertellen, motiveren en enthousiasmeren inzetten. De RSG staat met beide benen op de grond. Wij vinden het heel belangrijk om de zelfredzaamheid van onze kinderen in onze maatschappij voor ogen te houden. Meer inzet van ICT? Niet omdat iedereen het doet, maar omdat ons onderwijs er beter van wordt!

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is aan grote veranderingen onderhevig. Het aantal banen in de zorg neemt af, technische vacatures zijn moeilijk vervulbaar, mbo-vacatures worden ingevuld door mensen met een hbo-opleiding, de werkvoorzieningsschappen staan onder druk van bezuinigingen en in het onderwijs is het voor bepaalde vakken bijzonder lastig bekwame en goed geschoolde mensen te vinden. Er is behoefte aan technici en ICT'ers en de werkgelegenheid in de regio Eemshaven ontwikkelt zich positief.

Het is al lang niet meer voldoende om leerlingen voor te bereiden op de lokale en regionale arbeidsmarkt. Leerlingen komen verspreid over het land en zelfs de hele wereld terecht. Daarom is het voor het onderwijs noodzakelijk om in te spelen op de vaardigheden die leerlingen daarbij nodig hebben. Deze *21st century skills* zijn plannen, creativiteit, samenwerken, cultuur, ICT en pro activiteit. Het is aan de RSG Ter Apel om op de juiste manier aandacht te besteden aan de *21st century skills*. Want met name voor vmbo-leerlingen van de RSG Ter Apel - school in de punt van Groningen, op de grens van Drenthe en Duitsland - zijn kansen weggelegd in Duitsland.

Daarnaast verdienen houding, gedrag en persoonlijkheid van leerlingen aandacht. Elke leerling heeft een basis nodig om te kunnen reageren op veranderingen. Deze basis moet zodanig zijn, dat leerlingen alle mogelijkheden benutten voor ontwikkeling van vaardigheden voor hun eigen toekomst.

Waar staan we nu en waar gaan we naar toe?

In hoofdstuk 2 gingen we in op de ontwikkelingen die invloed hebben op het onderwijs. De RSG Ter Apel wil het beste uit elke leerling halen en zo goed mogelijk aansluiten op deze ontwikkelingen. Op dit front hebben wij de afgelopen periode al veel bereikt, waarmee we een prima basis legden om op voort te bouwen. Uitstekende resultaten, tevreden leerlingen en ouders, een gezonde financiële situatie en een mooie beoordeling van de inspectie: daar zijn de trots op. Maar waar zijn we goed in? Wat willen we verbeteren? Wat gaan we voor de toekomst ontwikkelen? Op deze vragen gaan we hierna verder in.

Leerlingen en resultaten¹

Waar zijn we goed in?

RSG-leerlingen halen schoolbreed goede resultaten gedurende hun hele opleiding. In 2013 scoorde het onderbouwrendement een 5 op de schaal van 1 tot 5 en in 2014 een 4. Deze cijfers geven aan dat de leerlingen van groep 8 tot klas 3 veelal doorstromen op hetzelfde niveau. De doorstroomcijfers van klas 3 naar het diploma zijn van alle afdelingen hoger dan het landelijk gemiddelde. Voor de meeste vakken ligt het examencijfer op of boven het landelijk gemiddelde. De afgelopen drie jaar was het slagingspercentage op twee van de vijf afdelingen honderd. Het slagingspercentage op de overige afdelingen lag zonder uitzondering hoger dan het landelijk gemiddelde.

Bij de ISK (Internationale Schakelklas) volgden het afgelopen schooljaar bijna 200 leerlingen onderwijs. Ondanks grote wisselingen in aantal en groepssamenstelling bedienden wij alle leerlingen op maat. Zij leerden bij ons de Nederlandse taal, maakten zich een deel van de Nederlandse cultuur eigen en leerden zich creatief te uiten. Bovenal volgden de leerlingen onderwijs op een veilige plek, verzorgd door een gemotiveerd en betrokken team.

De school aan de Oude Weg ligt vlakbij een bosrijke omgeving met veel natuur. Van die natuur maken we gebruik bij diverse vakken, zoals biologie, aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding, tekenen, handvaardigheid, natuurkunde en geschiedenis. Meerwaarde hiervan is dat de leerlingen les krijgen en tegelijkertijd de waarde van de natuur leren kennen.

Leerlingen krijgen de aandacht en zorg die ze nodig hebben. Extra uitleg tijdens steunpunturen, een warme kop thee na een lange fietstocht in de winter, lesmateriaal dat beschikbaar wordt gesteld via de ELO, ondersteuning bij dyscalculie en dyslexie en waardering als ze schoolwerk goed deden.

Wat willen we verbeteren?

Een opdracht voor de toekomst is meer maatwerk leveren aan leerlingen. Denk hierbij aan een vak op een hoger niveau, een extra vak, een college via de Pre University College, voorbereiding op de Duitse cultuur en arbeidsmarkt of een extra certificaat.

¹ zie ook www.owinsp.nl.

De RSG heeft zich aangesloten bij het project De Gezonde School met als doel op een aantal punten een gezondere leefomgeving voor leerlingen te creëren. In overleg met leerlingen en ouders kiezen we hiervoor twee thema's.

Wat gaan we ontwikkelen?

We creëren een leeromgeving waarbij ICT optimale ondersteuning biedt bij het leerproces. Op termijn krijgen alle leerlingen en medewerkers hun eigen device, ingericht voor optimale ondersteuning bij het leren. De toepasbaarheid in ons onderwijs bepaalt daarbij grotendeels de inrichting van de device.

Wij leren onze leerlingen leren. Iedere leerling heeft een persoonlijk voorkeur en eigen optimale leerstijl. Wij zorgen ervoor dat de leerling die optimale leerstijl gebruikt en blijft gebruiken.

RSG Ter Apel laat leerlingen excelleren. Wij stimuleren ze en geven ze de kans om uit te blinken. Excelleren kan in een schoolvak, maar ook bijvoorbeeld in muziek, sport of kunst & cultuur.

“Door middel van langdurige, vakoverschrijdende projectvormen leren de leerlingen verbanden zien en samenwerken. Door leerlingen een rol te laten spelen die bij hen past, ontwikkelen ze elk hun eigen talenten.”

Anneke Korte
docente dramatische expressie

Personeel

Onderwijs is mensenwerk, met name de mensen die er werken bepalen de kwaliteit van een school. Op de RSG Ter Apel werken ongeveer 140 mensen. Driekwart van de mensen werkt direct met de leerlingen: leraren, onderwijsassistenten en zorgmedewerkers. De overige medewerkers werken in de ondersteuning of hebben leidinggevende functies.

De mobiliteit van het personeel is beperkt. Door de krimp is er een stagnerende arbeidsmarkt. Vacatures in de regio, ook op de RSG, worden vaak opgevuld met medewerkers die een tijdelijk contract krijgen of werken via een uitzendconstructie. Door vertrek van medewerkers die met pensioen gingen, daalde de gemiddelde leeftijd van het personeel het afgelopen jaar licht.

In 2013 was het ziekteverzuim 3,8 procent, waarmee het cijfer lager ligt dan het landelijk gemiddelde. Wij blijven ons inspannen om het ziekteverzuim verder te beperken.

In 2013 begon de RSG met het implementeren van een gesprekkencyclus bij docenten en leidinggevenden. Dit is in 2014 uitgebreid met een gesprekkencyclus voor medewerkers in de ondersteuning. Na een goede start in 2013 begon in 2014 de tweede ronde voor docenten en leidinggevenden.

In de toekomst komt meer nadruk te liggen op ontwikkeling en kwaliteit van medewerkers. Hiervoor bieden we een scholingsprogramma aan. Door te investeren in onze medewerkers, kunnen ze langer blijven werken.

Financiën en huisvesting

De financiën binnen de RSG zijn prima op orde. Er is voldoende reserve om tegenvallers op te vangen. Specifieke informatie hierover is te vinden in onze

jaarrekening en meerjarenbegroting. Wel is het noodzakelijk om een voorziening op te nemen voor de internationale schakelklas (ISK). Leerlingenstromen zijn hier erg wisselend en onvoorspelbaar. Om voldoende kwaliteit te kunnen leveren, is er op de ISK een deels vaste bezetting nodig. Dat vraagt om een voorziening.

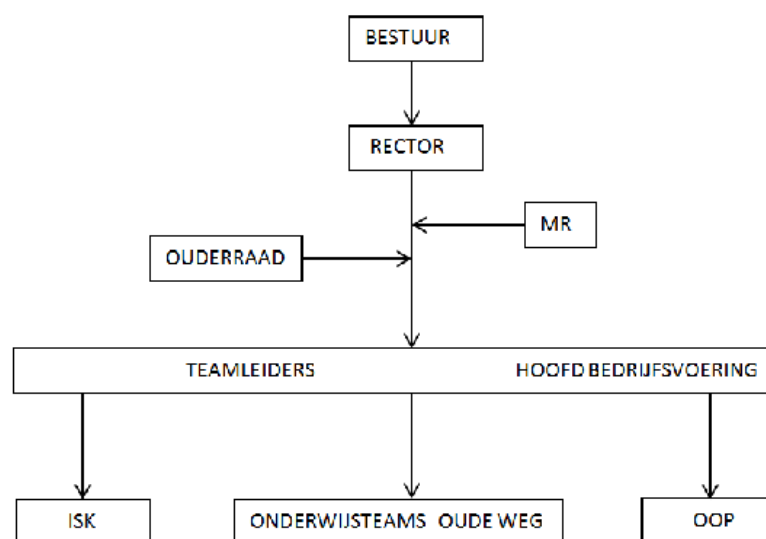
Huisvesting is voor de komende jaren een groot onderwerp. Door op termijn vier noodlokalen af te stoten, kunnen wij gemakkelijk inspelen op een dalend leerlingenaantal. Het gebouw aanpassen aan de huidige onderwijs- en bouwkundige eisen van de tijd vergt een aanzienlijke inspanning. Dit is een uitdaging die we samen met de gemeente Vlagtwedde aangaan.

Groot onderhoud aan ons schoolgebouw – een rijksmonument - is de komende jaren aan de orde. Zelfs wanneer wij hiervoor de maximale subsidie krijgen, wordt dit een grote kostenpost. De huisvestingsreserves van de RSG zijn niet toereikend voor dit groot onderhoud.

Bestuur en organisatie

De RSG Ter Apel is een platte organisatie. Een eindverantwoordelijke rector, vijf teamleiders en een hoofd bedrijfsvoering vormen de schoolleiding. Met uitzondering van een hoofd financiën en een hoofd ICT kent de RSG geen staffuncties. De leden van de schoolleiding nemen de domeinen P&O, PR, marketing, zorg, huisvesting en kwaliteitszorg voor hun rekening. Binnen de schoolleiding zijn vier teamleiders verantwoordelijk voor de onderwijskundige teams: leerjaar 1, beroepsgericht klas 2/4, mavo klas 2/4 en havo/vwo klas 2/6. Een vijfde teamleider is verantwoordelijk voor de ISK-afdeling. Het hoofd bedrijfsvoering oefent binnen de RSG de functie uit van controller. Daarnaast is hij eindverantwoordelijk voor de formatie en het lesrooster. Ook stuurt hij het onderwijsondersteunend personeel aan.

Het toezichthoudend bestuur van de school delegerde de uitvoerende taken aan de rector. Eind 2015 vindt er een wijziging plaats in de organisatievorm naar een College van Bestuur met een Raad van Toezicht.

De plannen

Samen hebben we mooie ideeën over hoe RSG Ter Apel op een aantrekkelijke manier effectief onderwijs kan blijven aanbieden. Onze leerlingen moeten zich kunnen ontpoppen tot talentvolle jongvolwassenen die hun kansen in de huidige maatschappij kunnen en durven te pakken. Daarvoor hebben ze een realistisch beeld van de werkelijkheid en een goede basis nodig. Op die basis kunnen ze voortborduren en hun talenten ontwikkelen.

Talentontwikkeling

Sven houdt van robots, Marc van constructies en Lisa van handbal. Sven werkt graag met zijn hoofd, Marc met zijn handen en Lisa vanuit haar hart. Alle leerlingen zijn verschillend. Ze verschillen in niveau, aanleg en interesses. Naast de basiskennis en –vaardigheden die zij moeten hebben om te kunnen functioneren in de maatschappij, wil de RSG haar leerlingen helpen uit te blinken op hun eigen niveau en in hun eigen interessegebied. Zo leren ze niet alleen het nodige om door te stromen naar een vervolgopleiding, maar kunnen ze zich heel gericht beter ontplooien. Je leert nou eenmaal gemakkelijker als je bezig bent met iets wat je echt interesseert.

Sport

Ook in sport moeten leerlingen kunnen uitblinken. Want in de eerste plaats is bewegen voor elke leerling gezond. En in de tweede plaats wil de RSG voorwaarden scheppen zodat talentvolle leerlingen nog meer uitblinken in hun sport. Tot nu toe worden sportlessen in een vaste lessentabel gegeven met een aantal sportdagen tijdens schooltijd als extra. Bovendien maakt de talentcoach Sport al aangepaste programma's voor leerlingen die al op een hoog niveau sporten. We onderzoeken de mogelijkheid om leerlingen ervoor te laten kiezen meer te sporten, zowel binnen als buiten de school en schooltijden. Dit kan bijvoorbeeld door RSG- zichtbaar mee laten doen aan sportevenementen in de omgeving. Daarmee kunnen leerlingen die dat willen extra sporten en laten zien wat ze kunnen en vergroten we de zichtbaarheid van onze school in de regio.

Cultuurklas

Om talent te ontdekken of als talent ontdekt te worden, is een podium nodig. De Cultuurklas biedt dit podium. Leerlingen kunnen van elkaar leren door naar elkaar te kijken en samen aan de slag te gaan.

De Cultuurklas daagt leerlingen uit en inspireert hen. Zij vergroten en verdiepen er hun eigen expressieve mogelijkheden en ontwikkeling. Ook leren ze er zelfstandig werken, kritisch zijn, hun eigen mening vormen, naar elkaar luisteren en openstaan voor andermans werk. Belangrijk in deze talentontwikkeling: de leerling kiest zelf in welk onderdeel hij zich wil ontwikkelen.

De Cultuurklas is voor leerlingen die houden van toneel, zang en dans. En voor leerlingen die graag in het tekenlokaal of een atelier willen werken. Leerlingen kunnen meedoen aan musicals en talentenjachten, ze volgen bijvoorbeeld workshops breakdance, graffiti, slagwerk of staan bij de productie van een speelfilm voor of achter de camera.

Techniek

Talent wordt optimaal benut en ontwikkeld als een leerling iets doet wat bij hem of haar past. Bij techniek willen we alle vmbo-leerlingen door middel van een gevarieerd lesaanbod in aanraking brengen met techniek. De leerlingen maken een weloverwogen studiekeuze en daarmee minimaliseren we de kans op uitval in het mbo.

In de toekomst kunnen leerlingen, in plaats van Techniek Breed, kiezen uit drie profielen²: PIE (Produceren, Installeren, Energie), BWI (Bouwen, Wonen, Interieur) en MT (Mobiliteit, Transport). Onze techniekleerlingen krijgen zo een breed techniekaanbod met brede aansluiting op het MBO. Met deze profielen krijgen leerlingen een realistisch beeld van het verwachtingspatroon in hun vervolgopleiding. We willen verdieping bieden voor onze echte technici en daarmee ook mavo-leerlingen aantrekken. Techniek leent zich uitstekend voor vakoverstijgend en betekenisvol onderwijs waarbij er aandacht is voor de persoonlijke kwaliteiten en het niveau van de leerling. Elke leerling moet met een goed resultaat de school verlaten.

Vwo

Excellente vwo-leerlingen kunnen nu kiezen voor extra vakken: science, Latijn en filosofie. We willen deze kleine groep leerlingen de mogelijkheid blijven bieden zich op deze manier persoonlijk te ontplooien. Dat vergt een zorgvuldige organisatie. We kunnen bijvoorbeeld een grotere groep bedienen door ook extra vakken aan te bieden of door het plusprogramma voor een breder publiek van zowel vwo- als havo-leerlingen) te ontwikkelen. En door een doorlopende leerlijn te maken voor science en/of filosofie. Ook gaan we de mogelijkheid voor verrijking per regulier vak onderzoeken, bijvoorbeeld Cambridge Certificate voor Engels of Goethe voor Duits. Door de afdelingen havo en vwo anders te positioneren in de school, is de herkenbaarheid en de aantrekkingskracht voor de doelgroep te vergroten.

Aantrekkelijk onderwijs

De kracht van RSG Ter Apel is kleinschaligheid. Onze school staat middenin de regionale maatschappij. Wij willen dat onze leerlingen zich optimaal voorbereiden op hun verdere leven en werk, zowel in deze als in een andere omgeving. Daarom werken zij in projecten waarbij ze gebruikmaken van elkaars talenten en laten wij ze de Duitse werkcultuur ervaren en bestuderen.

Profileren

Een kleine school heeft grote voordelen. Wij willen dat zowel ouders als medewerkers en andere betrokkenen dat weten en voelen. Daarom werken we aan verbeterde PR: een gebruiksvriendelijke en actuele website, goede mediacontacten en dito communicatie met basisscholen.

Veel dingen op de RSG Ter Apel zijn al goed, maar dat weet en ziet niet iedereen. Zo laten we basisschoolleerlingen proefdraaien, zijn onze examenresultaten uitstekend, beschikken we over onze eigen orthopedagoog en verzorgen we de rugzakbegeleiding van onze leerlingen zelf. Dat laten wij met deze communicatie en

² Zie ook www.vernieuwingvmbo.nl.

PR zien door genoemde activiteiten meer in beeld te brengen bij in- en externe partijen. De verantwoordelijkheid voor PR en communicatie komt uitdrukkelijk te liggen bij een vaste persoon of groep medewerkers. Hieronder kan ook het aanprijzen van onze leerlingen voor stageplekken vallen, evenals het extern profileren met ontwikkelingen en projecten zoals Onderwijs op Maat en De Gezonde School.

“Vroeger zat ik op de RSG als leerling, nu als medewerker. Ik vind de kleinschalige opzet een meerwaarde, maar weet ook dat leerlingen daar soms anders over denken. De werksfeer is heel prettig en de contacten onderling zijn leuk. Ik ga elke dag met veel plezier naar mijn werk.”

Natalie Nap
medewerkster leerlingenadministratie

Kansen in Duitsland

RSG Ter Apel kan zich duidelijk profileren door samenwerking met Duitsland. Dat is voor ons een kans omdat Duitsland hier op slechts enkele kilometers afstand ligt en in die Duitse regio de arbeidsmarkt op dit moment groter is dan in Nederland. Daar liggen zeker kansen voor onze leerlingen. Het is onze wens dat de leerlingen op de hoogte zijn van de mogelijkheden en geen belemmeringen ervaren als ze besluiten in Duitsland te gaan werken en/of wonen.

In hun privéleven hebben mensen in onze regio al op redelijke schaal contacten in Duitsland, bijvoorbeeld door er boodschappen te doen. Maar serieuze contacten op het gebied van samenwerking van onderwijs en het bedrijfsleven zijn er nog nauwelijks. De gemeenten Vlagtwedde en Haren (Ems) zijn partnergemeenten. Op gemeentelijk niveau zijn er dus contacten. Er is nationaal beleid om het gemakkelijker te maken om in Duitsland te gaan werken, onder meer door aanpak van problemen met belastingen en toeslagen. RSG Ter Apel wil zich beperken tot contact en samenwerking in de regio's aan weerszijden van de grens. Daarbij staan de belangen van scholen en leerlingen aan weerszijden van de grens centraal. De Europese Unie financiert bepaalde projecten ter bevordering van de samenwerking in de grensstreek, zoals de Eems Dollard Regio (EDR).³

Om belemmeringen in samenwerking verder weg te nemen, willen wij meer lessen Duits aanbieden. Wij onderzoeken de mogelijkheden hiertoe. Ook kijken we naar vakoverstijgende projecten gericht op de Duitse regio, eventueel in samenwerking met Duitse scholen. Wij denken daarbij ook aan het organiseren van beurzen waar met presentaties van Nederlandse en Duitse bedrijven en aan gezamenlijke sportieve en culturele activiteiten. Graag laten wij leerlingen door middel van een stage de werkcultuur in Duitsland ervaren, zodat ze later een grotere kans hebben op de Duitse arbeidsmarkt.

In de eerste plaats rusten wij onze leerlingen uitstekend uit voor de Nederlandse arbeidsmarkt. Door hen daarnaast wegwijs te maken in werken en wonen in Duitsland, spreiden en vergroten we hun kansen.

Projectonderwijs

Meerdere onderdelen van dit beleidsplan zijn bedoeld om leerlingen te stimuleren

³ Zie ook www.edr.eu

hun talenten te ontwikkelen. En om gebruik te maken van elkaars talenten in projecten en levensechte opdrachten. Een realistisch doel prikkelt leerlingen tot een goed resultaat. De weg daarheen is een leerproces waarbij leerlingen hun talenten ontdekken en daarmee aan het werk gaan. Ze volgen een maatwerktraject en ontplooiën zich op hun eigen niveau en interessegebied.

Hoe beter de kwaliteit van de projecten, hoe optimaler het resultaat. Als eenmalige, tijdelijke samenwerking vereist een project een goede, planmatige voorbereiding. Wij werken daarom aan de ontwikkeling van een format voor projecten die leerlingen effectief laten leren en werken. Dit format is bruikbaar voor alle projecten op school en in samenwerking met andere organisaties.

Dakpanklassen

Bij projecten maken leerlingen gebruik van elkaars kwaliteiten en niveaus. Echter, leerlingen kunnen elkaar qua niveau ook in de weg zitten. Met name bij dakpanklassen (een klas waarbij leerlingen van twee of meer niveaus bij elkaar in de klas zitten) is dat een punt van aandacht. Leerlingen in dakpanklassen krijgen nu les op het hoogste niveau. De komende tijd wil de RSG kritisch kijken naar de dakpanconstructie en onderzoeken of lesgeven op twee niveaus een optie is. Leerlingen moeten dan worden uitgedaagd boven het niveau uit te stijgen of kunnen binnen dezelfde klas van niveau wisselen. Een optie zou ook kunnen zijn dat leerlingen na klas 1 in een homogene klas komen.

De RSG licht ouders tijdig in als de resultaten van hun kinderen tegenvallen. Met voorlichting en vakinhoudelijke ondersteuning bieden wij de ouders handreikingen bieden om hun kinderen goed te begeleiden. Dat kan bijvoorbeeld met een thema-avond over helpen met huiswerk.

Ouderbetrokkenheid

De RSG Ter Apel vindt structurele ouderbetrokkenheid van groot belang, een must in goede en slechte tijden. Voor optimale afstemming met ouders te creëren optimaliseert RSG Ter Apel de communicatie over schoolbeleidszaken. Want communicatie kweekt begrip. Met begrip en begrijpelijkheid van regels en maatregelen van de school kunnen hun kinderen beter ondersteunen.

De RSG gaat onderzoeken wat ouders belangrijk vinden aan een middelbare school voor hun kinderen. Hierop spelen wij in en daarmee profileren wij ons.

“Minder individueel, meer samen doen. Deze nieuwe weg geeft RSG Ter Apel een kwaliteitsimpuls. Als ouders hebben wij een stem en die wordt gehoord, dat is prettig. Zo hadden wij via de MR inspraak in de benoeming van de nieuwe directie. Ons enige belang is dat onze kinderen hier zo goed mogelijk onderwijs krijgen.”

Henk Bredek
betrokken ouder

Welzijn

Wie lekker in zijn vel zit, presteert beter. Daarom zetten wij ons ervoor in dat zowel de leerlingen als de docenten lekker bewegen, gezond eten en zich veilig voelen. Dat doen we door een Gezonde School te creëren, door leerlingen passend onderwijs te

bieden en door zoveel mogelijk positieve waardering te geven.

Gezonde School

Met de aanpak Gezonde School laat de RSG leerlingen en docenten zo gezond functioneren. Met deze methode werken we aan zes thema's: voeding, bewegen en sport, roken, drugs- en alcoholpreventie, relaties en seksualiteit, psychosociaal welbevinden en veiligheid.

Door een themacertificaat te halen en te voldoen aan de wettelijke basisvoorwaarden⁴, krijgen wij een vignet waarmee we ons 3 jaar lang mogen profileren als Gezonde School. In 2019 willen we voor één of meerdere thema's een certificaat hebben. Leerlingen krijgen hierover bij inschrijving al informatie en de school draagt gedurende hun tijd op de RSG bij aan de bewustwording van een gezonde levensstijl.

De afgelopen tijd zetten wij al een aantal stappen om de school gezonder te maken. Zo zijn we een rookvrije school en besteden we in de lessen aandacht aan het thema 'roken, alcohol en drugs'. De Schoolkantine Brigade van het Voedingscentrum bezocht onze school om het aanbod van voeding te onderzoeken en advies te geven. Daarnaast bracht een contactpersoon Gezonde School van de GGD een bezoek voor advies. Wij krijgen steun van de GGD bij het opzetten van Gezonde Schoolactiviteiten.

Naar aanleiding van intern onderzoek besloten wij dat de prioriteit de komende jaren ligt bij *voeding* en *bewegen*. In 2019 moet minimaal 75 procent van het verkochte eten in de kantine gezond basisvoedsel uit de Schijf van Vijf zijn. De opbrengst daarvan moet minimaal kostendekkend zijn. Daarnaast motiveren we docenten en leerlingen om meer te sporten. Ook zetten we ons in voor een jaarlijks terugkerende projectweek voor de hele school met activiteiten die passen bij de Gezonde Schoolaanpak. Door deze aanpak structureel onderdeel te maken van het schoolbeleid wordt het resultaat blijvend.

Positief benaderen en waarderen

Ook door ervoor te zorgen dat iedereen zich op zijn gemak en veilig voelt, bevorderen wij het welzijn. Je bent op je gemak als je op het juiste niveau zit en positief wordt gewaardeerd. Op de RSG Ter Apel is er aandacht voor 'anders zijn'. Leerlingen verschillen wat betreft gedrag, manier van leren en intelligentie. Daarom is het van belang dat leerlingen adaptief onderwijs (onderwijs op maat) krijgen.

We streven naar een schoolcultuur waarin we elkaar positief benaderen. Goed gedrag waarderen is de regel, straffen een uitzondering. Met een positieve insteek voorkomen we problemen liever dan dat we ze moeten oplossen. Daarom worden alle medewerkers goed uitgerust om leerlingen positief te beïnvloeden. Dat doen we met een breed inzetbaar weerbaarheidsprogramma dat past in het voortgezet onderwijs en is gericht op zelfvertrouwen, communicatieve vaardigheden en sociale vaardigheden. Als de nadruk ligt op positief gedrag, beweegt iedereen zich vrijer en prettiger door de school. Dat bevordert de sfeer en prestaties.

Communicatie

Bij lekker in je vel zitten hoort ook je vrij voelen om te communiceren. Iedereen moet zich veilig voelen om te kunnen zeggen wat voor hem, haar of de hele school

⁴ Zie www.gezondeschool.nl voor voorwaarden en eisen

belangrijk is. Communicatie gaat altijd samen met een gevoel, omdat het een wisselwerking tussen mensen is, waarbij de één iets van de ander gedaan wil krijgen. Goede communicatie is een must voor de organisatie. Op dit moment merken we dat informatie soms onvolledig, onduidelijk of te laat beschikbaar is. Dat is een verbeterpunt. Niet iedereen hoeft altijd alles te weten, maar toegang tot alle relevante informatie is wel essentieel. Want dit draagt bij aan het besef dat iedereen een volwaardig, meelevend en meedenkend mens is binnen de schoolorganisatie. Daarom stimuleren wij dat iedereen informatie deelt met collega's en leidinggevend, als dat in het belang is van de school. Als de betrokkenheid bij de doelen groeit, verbetert de interne communicatie.

Bij communicatie hoort dat we naar elkaar luisteren. En dat wij ons best doen om in te schatten of een boodschap overkomt en hoe. Zijn er afspraken gemaakt, dan moet iedereen die op dezelfde manier interpreteren en gebruiken. Als leerlingen merken dat docenten het beleid op verschillende manieren uitleggen, kunnen ze daarvan profiteren ten koste van de collegialiteit.

Interne communicatie meten is lastig. Een communicatieprotocol kan hierbij een nuttige bijdrage leveren. Een manier om de vorderingen en verbeterpunten boven water te krijgen, is een jaarlijkse (anonieme) vragenlijst of een checklist, waarmee we inzichtelijk maken wat de meest urgente problemen zijn om mee aan de slag te gaan.

"Ik vind het leuk om eraan bij te dragen dat de school beter wordt voor leerlingen. Daarom zit ik in de leerlingenraad en MR. Inrichting van de kantine, organisatie van een schoolfeest of veel tussenuren in het rooster: wij praten erover mee en er wordt naar ons geluisterd. Ik probeer dagelijks de signalen op te vangen en daar wat mee te doen."

Fardau Boelens
leerlinge V5

ISK

Ook anderstalige kinderen, waaronder die van asielzoekende gezinnen uit niet-westerse cultuurgebieden, hebben een onderwijsbehoefte. Zij moeten de kans krijgen om zich op de RSG Ter Apel te ontwikkelen tot talentvolle jongvolwassenen, die zich goed kunnen redden in de mondiale samenleving.

De leerlingen ISK-onderwijs (Internationale Schakelklas) van de RSG Ter Apel krijgen momenteel les in een noodgebouw van het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers). Het COA realiseert tussen nu en 2020 een duurzame locatie voor asielzoekers aan de Ter Apelervenen. Een asieldorf dat voornamelijk wordt bevolkt door gezinnen met kinderen schept een onderwijsbehoefte. De RSG wenst een continue partner te zijn voor het verzorgen van voortgezet onderwijs voor 12- tot 18-jarige kinderen uit de asielzoekerscentra in Zuidoost-Groningen en Zuidoost-Drenthe: Ter Apel, Musselkanaal en Emmen.

Dat onderwijs vindt bij voorkeur plaats op een andere locatie dan 'de grote RSG' aan de Oude Weg. We willen deze ISK-locatie ontwikkelen tot een regionaal onderwijscentrum dat uitgerust is met alle benodigdheden waarmee anderstalige leerlingen zich zo goed mogelijk kunnen ontplooiën. Deze locatie moet bijdragen aan de inburgering. Leerlingen worden er voorbereid om succesvol te zijn in het reguliere

onderwijs, zodat zij dezelfde kansen krijgen als autochtone leerlingen en hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Huisvesting

Een moderne science floor, flexibel inzetbare lokalen, aanpassing van de techniekhal: om aan de vraag in de toekomst te voldoen, moet de RSG Ter Apel haar gebouw aanpassen. Het leerlingenaantal neemt iets af en het onderwijs verandert. Vaste lokalen van ongeveer vijftig vierkante meter zijn niet meer van deze tijd.

Oude Weg

De toekomst vraagt om lokalen die qua omvang en toepassing flexibel inzetbaar zijn. De bètalokalen voor biologie, natuur- en scheikunde worden vervangen door een moderne science floor, ingericht volgens huidige en toekomstige maatstaven. Vanaf 2017 neemt het leerlingenaantal op de Oude Weg geleidelijk aan af met zo'n 150 leerlingen. Dat betekent dat we op termijn vijf lokalen minder nodig hebben. De vier noodlokalen verdwijnen en door het aanpassen van de rest van het gebouw verdwijnen nog twee lokalen.

De uitstroombrofielen in het beroepsgericht onderwijs veranderen. Techniek Breed verdwijnt vanaf 2016. Voor bepaalde lessen BWI, PIE en MT is een uitbreiding en aanpassing van de techniekhal noodzakelijk. De aanpassing moet dusdanig zijn dat we er met een verantwoord onderwijs- en bedrijfskundig concept kunnen werken.

ISK

De ISK is op dit moment gehuisvest in een noodgebouw van het COA. Na de realisatie van nieuwe gebouwen op het hoofdterrein aan de Ter Apelervenen (eind 2016) krijgt de ISK een nieuwe en definitieve plek in Ter Apel, niet op het terrein van het COA. In de nieuwe huisvesting van de ISK moeten ook beroepsgericht onderwijs, lichamelijke opvoeding en creatieve vakken een duidelijke plek te krijgen.

ICT

De ontwikkelingen op het gebied van ICT gaan razendsnel. Gezien de mogelijkheden die digitale leermiddelen bieden, is dat logisch. Door effectief gebruik te maken van ICT kun je leerlingen op maat bedienen en als docent tijd besparen. Op enkele scholen hebben leerlingen elk een eigen tablet en wordt flink geëxperimenteerd. Wat doet de RSG? Willen we voorop lopen of gaan we leren van de scholen die nu voorop lijken te lopen?

De meningen over de inzet van digitale leermiddelen zijn verdeeld. Gebrek aan kennis en ervaring van de mogelijkheden in het onderwijsleerproces is daaraan mede debet. Een groot voordeel van digitale leermiddelen is dat deze gepersonaliseerd onderwijs mogelijk maken. Leerlingen in dakpanklassen bijvoorbeeld zijn veel gemakkelijker elk op hun eigen niveau te bedienen. Op dit moment is de hard- en software up-to-date. Maar gezien de razendsnelle ontwikkelingen is het van belang om heel goed in de gaten te houden wat er op andere scholen gebeurt. Daarvan kunnen wij leren en wat bruikbare en gewenste nieuwe ontwikkelingen zijn.

Wij gebruiken digitale leermiddelen vooral voor differentiatie binnen de lessen. Leerlingen raken gemakkelijker gemotiveerd, wat waarschijnlijk leidt tot betere prestaties. Voordat leerlingen gebruikmaken van digitale hulpmiddelen, moeten wel alle docenten gemotiveerde ICT-gebruikers zijn die beschikken over voldoende kennis en mogelijkheden. Verder onderzoeken we hoe en of we alle docenten en leerlingen kunnen laten beschikken over een eigen device. We starten in één klas een pilot met een bepaald device. Daarnaast bestuderen we de mogelijkheden van digitale toetsing en correctie, waarmee we bijvoorbeeld de werkdruk van docenten kunnen verminderen.

RSG Ter Apel heeft al een gedetailleerd ICT-beleidsplan '14-'18. Wij evalueren de plannen en vorderingen jaarlijks en stellen deze zo nodig bij, zodat ons beleid niet verouderd.

Van plannen naar de praktijk

Sommige plannen zijn in de uitvoering verder uitgewerkt dan andere. Niet alle doelstellingen die passen bij onze ambities, zijn opgenomen in dit plan. Dat betekent niet dat wij niet aan deze doelen willen werken, integendeel. Wij bewaren waardevolle ideeën en bekijken in de uitvoering van (deel)plannen met welke doelstellingen we aan de slag moeten om tot de beste resultaten te komen. Veel ideeën hebben raakvlakken, dat kan de uitvoering vergemakkelijken. Wij maken een tijdpad waarin staat wanneer we welke plannen gaan aanpakken.

Wij zijn blij met alle input en willen we met elkaar werken aan een RSG waar leerlingen zich veilig voelen en werken in betekenisvolle leersituaties, zodat ze hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen en zich ontpoppen tot jonge mensen die op creatieve, innovatieve wijze en zelfbewust de toekomst tegemoet treden.